

Evropska unija

***“Izgradnja kapaciteta OCD-a za praćenje sprovođenja politika u oblasti zaštite životne sredine i energetike
(27. poglavlje pregovora sa EU)”***

Vlada Republike Srbije
Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom

PRISTUPNI PREGOVORI SA EVROPSKOM UNIJOM Poglavljje 27: “Životna sredina”

Iskustvo Republike Slovenije

Marko Slokar

Beograd, 06. septembar, 2013. godine

Projeekat je finansirao od strane Evropske unije

Palata “Srbija”, Istočni ulaz / Bul. Mihajla Pupina br 2 / 11070 Novi Beograd, Srbija / Telefon: +381 11 3114 247

TEME OBUHVAĆENE PREZENTACIJOM

- *Postupni koraci u procesu EU integracija*
- *Poglavlje 27: Životna sredina - Okvir procesa pregovora*
- *Proceduralni i organizacioni aspekti*
- *Potrebne strukture za pregovaranje*
- *Uloga civilnog društva u procesu pregovaranja*
- *Iskustva Slovenije u procesu pregovaranja iz oblasti životne sredine*

Proces EU integracija

- ***Proces stabilizacije i pridruživanja (PSP, eng. Stabilisation and Association Process - SAP) – progresivno partnerstvo između EU i zemlje potencijalnog kandidata*** (Evropski savet, Santa Maria da Feira, 01.06.2000)
- ***Proces pristupanja (PP, eng. Accession Process - AP) – zemlja kandidat***

Proces stabilizacije i pridruživanja (PSP)

(Zemlja “Potencijalni kandidat”)

Tri cilja:

- *Politička stabilnost i brz prelaz na tržišnu ekonomiju*
- *Promocija regionalne saradnje*
- *Priprema za eventualno članstvo u EU (u nekoj perspektivi)*

(Srbija potencijalni kandidat – Evropski Savet, Solun, 01.06.2003)

od strane Evropske unije

Projekat je finansiran

Vlada Republike Srbije
Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom

Projekat sprovodi SIPU

Proces stabilizacije i pridruživanja (PSP)

(Zemlja “Potencijalni kandidat”)

EU nudi:

- *trgovinske koncesije (Autonomne trgovinske mere)*
- *ekonomsku i finansijsku pomoć (IPA, IPA II)*
- *ugovorne odnose (SSP) – (sa Srbijom parafiran 07.11.2007, potpisan 29.04.2008, Litvanija kao poslednja ratifikovala 18.06.2013.)*

Implementacija SSP i monitoring napretka:

- *Program usklađivanja propisa države potencijalnog kandidata sa propisima Zajednice (SSP, član 111)*
- *Godišnji izveštaji o napretku – spremnost približavanja EU*

Proces pristupanja (PP)

(Zemlja kandidat)

Kriteriji (kriteriji iz Kopenhagena 1993., kriteriji iz Madrida, 1995.):

- **politički**: *stabilnost institucija* koje osiguravaju *demokratiju, vladavinu prava, zaštitu ljudskih prava i prava manjina*;
- **ekonomski**: *postojanje* funkcionalne *tržišne ekonomije* i sposobnost suočavanja sa konkurentskim pritiskom i tržišnim snagama u EU;
- **sposobnost** preuzimanja *obveza članstva*, prihvatanje ciljeva *političke, ekonomske i monetarne unije*;
- usvajanje **pravne tekovine EU (Acquis)** i njeno efikasno sprovođenje putem odgovarajućih struktura uprave i pravosuđa;
- **administrativni**: sposobnost *prilagođavanja administrativne strukture zemlje* koja je podnela zahtev za članstvo mehanizmima javne uprave EU; EU ima pravo da odluči, kada će biti spremna da prihvati novu zemlju članicu.

Postepeni koraci u procesu pristupanja

- ***Koraci u dobijanju statusa zemlje kandidata***
- ***Screening – analitički pregled pravne tekovine***
- ***Pregovori***
- ***Procedure monitoringa i pregleda***
- ***Proces ratifikacija i pristupanja***

Koraci u dobijanju statusa zemlje kandidata

- Zahtev (*“kredibilna aplikacija”*) za članstvo podnosi se Savetu EU
(U skladu sa članom 49. Ugovora o Evropskoj Uniji - TEU)
- Savet EU donosi *odluku o početku procesa* za odobravanje statusa “zemlje kandidata”
- Savet EU upućuje *zahtev Evropskoj komisiji da oceni spremnost države* podnosioca zahteva za članstvo (aplikanta) da ispuni uslove za članstvo
- Evropska komisija priprema i šalje *“upitnik”* državi koje je podnela zahtev za članstvo
- Država podnosilac zahteva *odgovara na pitanja u upitniku*

Koraci u dobijanju statusa zemlje kandidata *(nastavak)*

- Evropska komisija **pregleda odgovore**, te državi podnosiocu zahteva **šalje dodatna pitanja** i zahteve za dodatna pojašnjenja
- Zemlja podnosilac zahteva **odgovara na dodatna pitanja**, te priprema pojašnjenja za Evropsku komisiju
- Evropska komisija priprema i Savetu EU podnosi (pozitivno) **mišljenje - "Avis"**
- Savet EU prihvata mišljenje Evropske komisije, usvaja zaključak, da će nakon odobrenja od strane Evropskog saveta **država dobiti status zemlje kandidata** i dogovara mandat za pregovore – pregovori se zvanično otvaraju na prvoj Međuvladinoj konferenciji, kada se usvaja i tzv. "Pregovarački okvir" (datum?)

Kako se odvijaju pregovori?

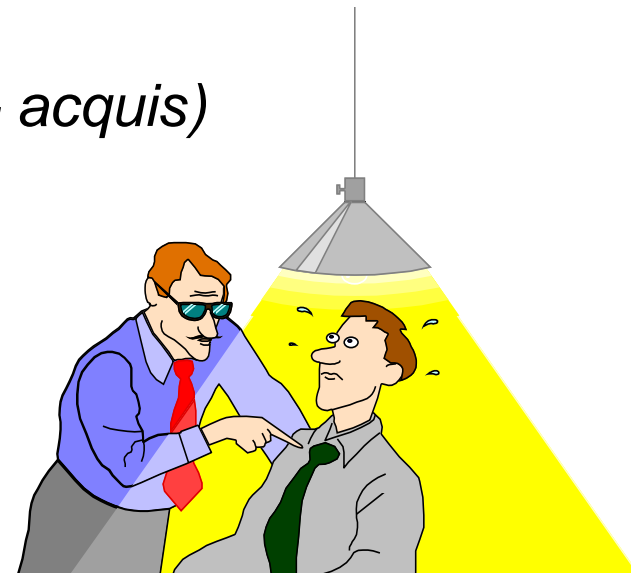
- ***“Pregovarački okvir”*** – utvrđuje metodologiju i opšta načela pregovora u skladu sa zaključcima Evropskog Saveta
- ***O suštini (predmetu) pregovora*** razgovori se vode na pregovaračkim Međuvladinim konferencijama (MVK) (između zemalja članica i zemlje kandidata)
 - Pregovaračka pozicija (eng. Position Paper) – dokument zemlje kandidata
 - Zajednički stav (eng. EU Common Position) – dokument zemalja članica
- ***Pregovori*** o konkretnom Poglavlju (otvaraju se pojedinačno po poglavljima – 35 poglavlja)
- ***Privremeno zatvorena poglavlja***
- ***Princip: “Ništa nije dogovoreno, dok sve nije dogovoreno”***

Screening

(analitički pregled pravne tekovine EU - acquis)

- *Eksplanatorni “screening” (faza objašnjavanja)*
- *Bilateralni “screening” (zapisnik !!!)*
- *Izveštaj o screeningu (Izveštaj o analitičkom pregledu) - priprema Evropska komisija*
- *Radna grupa za proširenje pri Savetu EU razmatra Izveštaj o “screeningu”*
- *COREPER donosi odluku o otvaranju konkretnog poglavlja ili otvaranju tj. određivanju minimalnih preduslova - “benchmarks” - za otvaranje pregovora o konkretnom poglavlju*

Pregovori

- *Izveštaj o “screeningu” (izveštaj o analitičkom pregledu) - Evropska komisija (EC)*
- *Pregovaračka pozicija – dokument zemlje kandidata*
- *Nacrt zajedničkog stava – Evropska komisija podnosi Savetu EU*
- *Savet EU usvaja zajednički stav – čime se omogućava otvaranje završne faze pregovaranja oko konkretnog poglavlja*
- *Međuvladine konferencije (zemlje članice / zemlja kandidat) ⇒ privremeno zatvoreno Poglavlje 27. – Životna sredina)*

Struktura pregovaračke pozicije

Uvodni deo:

- *sažetak pregovaračke pozicije;*
- *zahjevi za prelazne rokove;*
- *situacija u vezi sa konkretnim poglavljem u vreme pripreme pregovaračke pozicije;*
- *stepen usklađenosti sa pravnom tekovinom EU (acquis);*
- *Procena institucionalnih kapaciteta za sprovođenje usklađenih propisa.*

Obrazloženje u kojem:

- *se navodi detaljan opis situacije u vezi sa konkretnim poglavljem i postojećim propisima i daje kratak pregled procesa usklađivanja sa pravnom tekovinom EU;*
- *se navodi detaljno obrazloženje svakog postavljenog zahteva za prelazne rokove ili izuzeća (derogacije);*
- *se definiira institucionalni okvir za sprovođenje usklađenih propisa.*

Dodaci:

- *(vremenski rasporedi, analize, dodatne informacije, itd. – ako je potrebno)*

Struktura pregovaračke pozicije *(nastavak)*

Prelazni rokovi:

- *koje traži zemlja kandidat za punu primenu pravne stečevine nakon predviđenog datuma pristupanja;*
- *moraju biti jasno definirani u pogledu ciljeva i vremena;*
- *zahtevi moraju biti ubedljivo predočeni i dobro argumentirani;*
- *može ih tražiti i EU.*

Izuzeća (derogacije):

- *traži zemlja kandidat koja traži trajno izuzeće primene određenog propisa EU ili pojedinog dela propisa - odobrava se samo u izuzetnim slučajevima.*

Tehnička prilagođavanja pravne tekovine EU:

- *traži zemlja kandidat u onim područjima u kojima ta zemlja može doneti “dodanu vrednost” pravnoj tekovini EU.*

Dodatna pojašnjenja:

- *na zahtev institucija Evropske unije, sve dodatne informacije u vezi sa dostavljenim pregovaračkim pozicijama pripremaju se u pisanoj formi.*

Pregovaračka pozicija – mogući problemi

- *Nedostatak pouzdanih podataka i informacija za bolje obrazloženje zahteva za prelazni rok ili izuzetak*
- *Nedoslednost - protivrečnost podataka datih tokom procesa screeninga i onih sadržanih u pregovaračkim pozicijama*
- *Loš kvalitet pratećih dokumenata za bolje pojašnjenje problema*
- *Nespretno predstavljen problem u pojašnjenju pregovaračkih pozicija*

Procedure monitoringa i pregleda u fazi pridruživanja / pregovaranja

- ***Izveštaji o monitoringu*** – Evropska komisija redovno izveštava Savet EU i Parlament EU
- ***Peer Review*** (nezavisno ocenjivanje od strane stručnjaka iz EU/periodično nadgledavanje) - najproblematičnija pitanja identifikovana u izveštajima o monitoringu
- ***Redovni izveštaji/izveštaji o napretku*** – godišnji izveštaji
- ***Sveobuhvatni izveštaj o monitoringu*** – neposredno pre predviđenog pristupanja EU

Završna faza pridruživanja i ratifikacije pristupnog ugovora

- ***Nacrt Ugovora o pristupanju*** – kada su zaključeni pregovori o svim poglavljima
- ***Mišljenje Evropske komisije na Nacrt Ugovora o pristupanju***
- ***Evropski Parlament odobrava Nacrt Ugovora o pristupanju***
- ***Potpisivanje Ugovora o pristupanju*** (zemlja kandidat postaje zemlja pristupnica)
- ***Podnošenje potpisanog Ugovora o pristupanju na ratifikaciju*** zemljama članicama (ZČ) i zemlji pristupnici
- ***Proces ratifikacije zaključen u svim ZČ i u zemlji pristupnici*** – Ugovor stupa na snagu – ***zemlja kandidat postaje zemlja članica***

Potrebne strukture (uprave) za pridruživanje / pregovore

- *Strukture EU/zemlje kandidata (monitoring)*
- *Strukture zemlje kandidata*

Strukture EU/zemlje kandidata

- *Savet za pridruživanje*
- *Parlamentarni odbor za pridruživanje*
- *Odbor za pridruživanje*
- *Pod-odbori za pridruživanje*

Strukture za pregovore zemlje kandidata

(specifične za svaku zemlju kandidata)

- ***Vlada (Kabinet Premiera)***
- ***Ministarstvo spoljnih poslova – Stalna misija (Brisel)***
- ***Kancelarija Glavnog pregovarača sa glavnim Pregovaračkim timom***
- ***Sekretarijat glavnog Pregovaračkog tima (može biti kancelarija Vlade nadležna za evropske poslove)***
- ***Međuministarske radne grupe sa šefovima radnih grupa***
- za pripremu pregovaračkih pozicija za pojedinačna poglavlja u okviru pregovora

“Ministarske” strukture za pregovaranje

(Resorna ministarstva zemlje kandidata)

- ***Kabinet Ministra***
- ***Koordinator za pripremu pregovaračkih pozicija (vođa radne grupe / pregovarač)***
- ***Jedinica za evropske poslove u okviru ministarstva (“sekretarijat”)***
- ***Ministarske (interne) radne grupe (pravna odelenja, ministarska tela, sektori/eksperti, itd.)***

Obavezni programski i planski dokumenti zemlje kandidata

- *Nacionalni program za usvajanje pravnih tekovina
Evropske unije* – (NPAA - National Programme for the Adoption of the
Acquis)
- *Nacionalna strategija za aproksimaciju u oblasti
životne sredine* (NEAS - National Environmental Approximation
Strategy)
- *Planovi sprovođenja pojedinih direktiva* (DSIPs -Directive
Specific Implementation Plans)

Uloga civilnog društva u pregovorima

- Pregovori su u isključivoj nadležnosti Vlade države kandidata, koja snosi i svu odgovornost za uspeh ili neuspeh pregovaranja.*
- Civilno društvo - zainteresovana strana - može neformalno uticati i pomoći donosiocima odluka u tom procesu.*

Proceduralni i organizacioni aspekti pregovora - Slučaj Slovenije

od strane Evropske unije

Projekat je finansiran

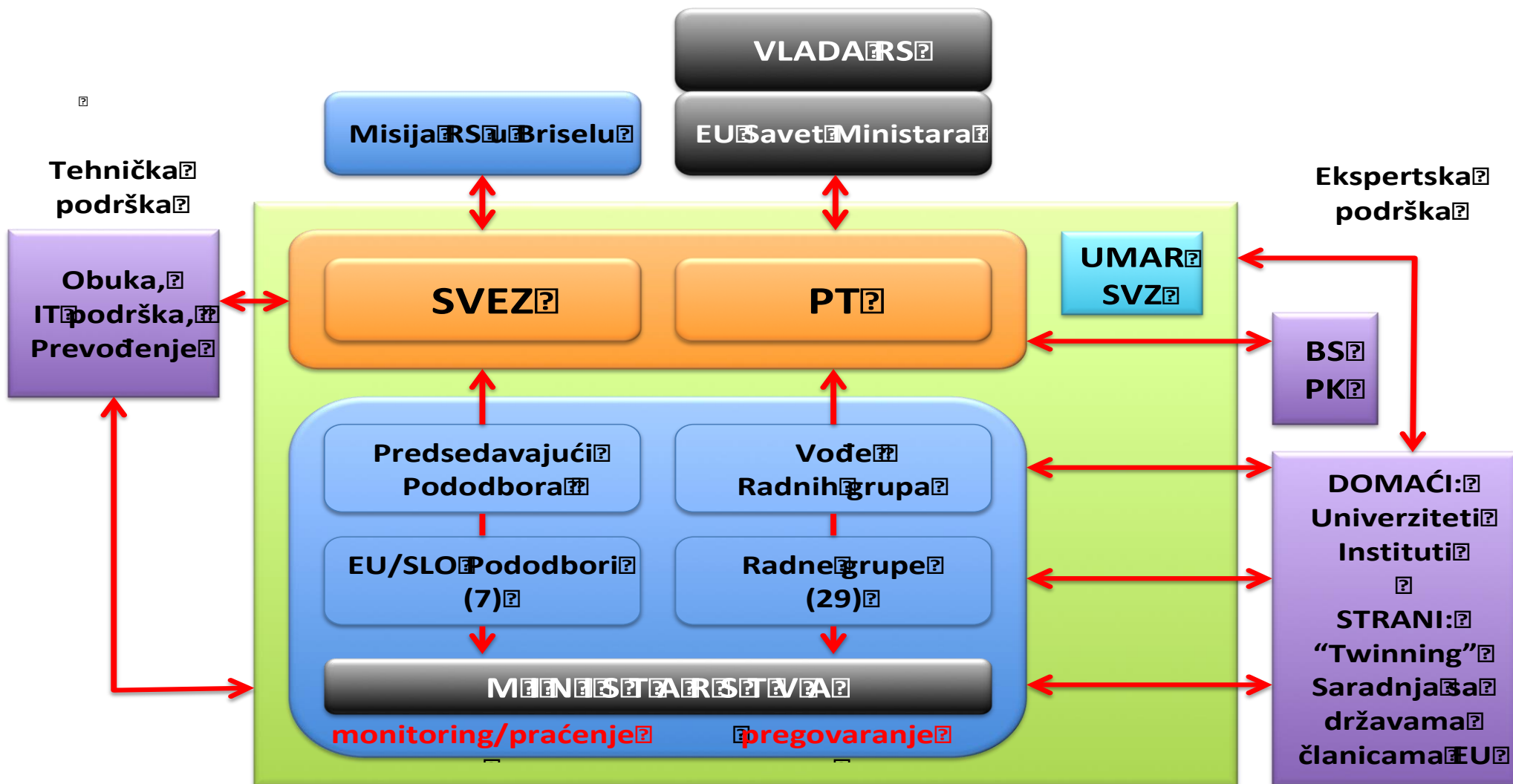

Vlada Republike Srbije
Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom

Projekat sprovodi SIPU

Strukture za pristupanje i pregovaranje - (Slovenija)

REPUBLIKA SLOVENIJA

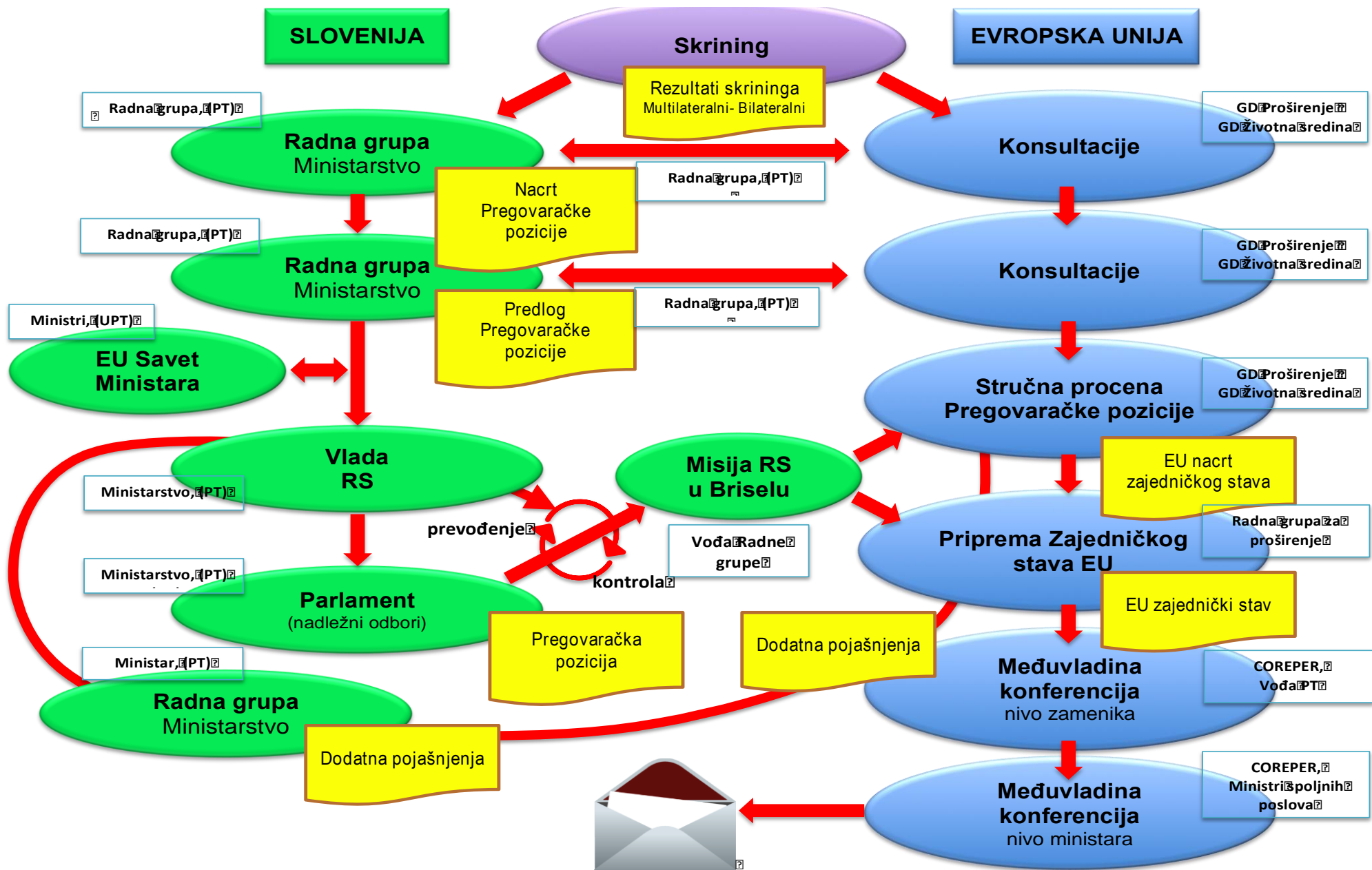
MINISTARSTVO ŽIVOTNE SREDINE, PROSTORNOG PLANIRANJA I ENERGIJE

Uloga civilnog društva u pregovorima (Slučaj Slovenije)

- *Formirano udruženje nevladinih organizacija iz oblasti životne sredine.*
- *Imenovani reprezentativni članovi u Vladinu radnu grupu za poglavlje o životnoj sredini.*
- *Imenovani predstavnici NVO su:*
 - *prisustvovali svim sednicama radne grupe,*
 - *imali uvid u pripremu dokumenata za “screening” i za pregovore,*
 - *mogli aktivno učestvovati u izradi stručnih dokumenata (analiza),*
 - *mogli davati predloge i primedbe na radne verzije pregovaračkih pozicija.*
- *Imenovani predstavnici NVO nisu mogli učestvovati u postupku donošenja konačnih odluka o sadržaju zvaničnih dokumenata za screening i za pregovore (Pregovaračke pozicije).*

Historija pregovora

(Slučaj Slovenije)

- ***Sporazum o pridruživanju EU (Evropski sporazum):***
 - *Potpisan u junu 1996.*
 - *Stupio na snagu 1. februara 1999.*
- ***Pristupni pregovori:***
 - *počeli 31. marta 1998.*
 - *zaključeni 13. decembra 2002. (pregovori trajali pet godina)*

Poglavlje o Životnoj sredini

(Slučaj Slovenije)

- ***Screening ili analitički pregled (multilateralni i bilateralni):***
 - *Počeli 7. januara 1999.*
 - *Završeni 18. februara 1999.*
- ***Pregovori:***
 - *Prva pregovaračka pozicija – dokument predat EC 27. jula 1999.*
 - *Pregovori o Poglavlju Životna sredina zatvoreni na Konferenciji za pristupanje (Accession Conference Meeting) 29. marta 2001.*

(u toku pregovora izvršeni su dodatni analitički pregledi pravne tekovine EU, usvojene u periodu od 1999. do 2002.)

Pregovaračka pozicija/Zajednički stav

Poglavlje o životnoj sredini

(Slučaj Slovenije)

- *Slovenija je dostavila:*
 - *6 dokumenata (pregovaračkih pozicija)*
 - *5 dokumenata kao dodatna pojašnjenja na ekspertskom nivou Pregovaračkog tima EU (TFNA) sa brojnim popratnim tehničkim dokumentima*
- *EU je odgovorila sa:*
 - *3 dokumenta (o zajedničkom stavu Evropske unije)*

Prva pregovaračka pozicija

(dokument CONF-SI 38/99)

- ***Republika Slovenija je prihvatila pravnu tekovinu koja se odnosi na poglavlje o životnoj sredini.***
- ***Zatražila je prelazne rokove za potpunu primenu sledećih direktiva:***
 - ***Direktiva 98/70/EC o kvalitetu benzinskih i dizelskih goriva – dve godine od predviđenog datuma članstva u EU***
 - ***Direktiva 94/62/EC o ambalaži i ambalažnom otpadu - pet godina od predviđenog datuma članstva u EU***
 - ***Direktiva 91/271/EEC o obradi komunalnih otpadnih voda – deset godina u odnosu na datume iz direktive***
 - ***Direktiva za integrisano sprečavanje i kontrolu zagađenja - IPPC (Direktiva 96/91/EC) – četiri godine u odnosu na datum u direktivi (oktobar 2007)***

Prva pregovaračka pozicija

(dokument CONF-SI 38/99) - nastavak

- *Zatražila je **tehničko prilagođavanje** direktiva u oblasti zaštite prirode u pogledu:*
 - *Očuvanja prirodnih staništa i divljih životinjskih i biljnih vrsta (Direktiva 92/43/EEC)*
 - *Zaštite divljih ptica (Direktiva 79/409/EEC)*
- ***Zadržala svoj stav** o zaštiti mrkog medveda, vuka i risa (član 16., "Direktiva o staništima" 92/43/EEC) (najavila mogući zahtev za permanentno izuzeće)*

Prvi zajedniči stav EU

CONF-SI 60/99

Opšte napomene (pregovarački principi):

- *“bilo koji stav bilo koje strane o poglavlju koje je predmet pregovora ni na koji način ne prejudicira stavove koji se mogu zauzeti o drugim poglavljima;*
- *sporazumi - čak i oni delimični - postignuti tokom pregovora o poglavljima koja se sukcesivno razmatraju ne mogu se smatrati konačnima sve dok se ne postigne sporazum u celini”.*

Prvi zajednički stav EU

CONF-SI 60/99 – nastavak

Opšte napomene:

- *“EU podseća na svoj zajednički pregovarački stav zauzet na prvoj konferenciji, prema kojem **zahtevi za prelazne mere trebaju biti ograničeni u vremenu i obimu te popraćeni planom** sa jasno utvrđenim fazama za primenu pravne tekovine.”*

od strane Evropske unije

Projekat je finansiran

Vlada Republike Srbije
Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom

Projekat sprovodi SIPU

Prvi zajednički stav EU

CONF-SI 60/99 – nastavak

Transpozicija propisa EU u državne propise zemlje kandidata treba biti završena najkasnije do njenog pristupanja.

- ***Prvi prioritet:***

- ***Okvirni propisi Zajednice*** (uključujući pristup informacijama i procenu uticaja na životnu sredinu)
- ***Međunarodne konvencije*** koje je Zajednica potpisala

Prvi zajednički stav EU

CONF-SI 60/99 – nastavak

- ***Na samom početku obratiti pažnju na:***
 - *propise koji se odnose na industrijski sektor, smanjenje globalnog i prekograničnog zagađenja, te propise koji se odnose na zaštitu prirode (čiji je cilj očuvanje biološke raznolikosti - biodiverziteta)*
 - *prioritet treba dati i onim elementima koji utiču na funkcionisanje unutrašnjeg tržišta, uključujući potpuno poštovanje standarda kvaliteta proizvoda*

Prvi zajednički stav EU

CONF-SI 60/99 – nastavak

EU je tražila:

- ***izradu i što hitniju primenu planova provođenja direktiva (DSIP)*** sa vremenskim rasporedom i ključnim tačkama u implementaciji, te finansijskim strategijama i finansijskim planovima za osiguranje javnih i privatnih investicija u infrastrukturu i tehnologiju
- ***razvoj snažnih i dobro pripremljenih organa uprave*** koji su potrebni za primenu i provođenje pravne tekovine EU o životnoj sredini.

“Jezički stil” u pregovorima

Najčešće korišteni “EU žargon” u pregovorima:

- **“EU welcomes...”** - **“EU pozdravlja (stav ili izjavu zemlje kandidata)...”** (stav ili izjava zemlje kandidata “nezvanično prihvaćena”)
- **“EU takes note ...”** - **“EU prima na znanje ...”** (“neutralan stav” – prihvaćanje pravne tekovine, zahtev za prelazne rokove, izuzeća tj. derogacije, itd.)
- **“EU invites (Candidate Country) ...”** - **“EU poziva (zemlju kandidata) ...”** (zahtev za dodatnim pojašnjenjima, informacijama, detaljnim planovima, itd.)
- **“EU recalls ...”** - **“EU podseća ...”** (s ciljem isticanja zajedničkog stava EU, izjave, informacije, itd.)

Završni rezultati pregovora

ZAJEDNIČKI STAV EVROPSKE UNIJE

CONF-SI 11/01

Generalno (uopšteno):

- Slovenija *prihvaća pravnu tekovinu “Acquis”- životna sredina*
- *Transpozicija pravne tekovine u domaće zakone – završena najkasnije do datuma pristupa*
- *Primena principa integracije politike zaštite životne sredine u ostalim sektorskim politikama od samog početka procesa pristupanja sa ciljem postizanja održivog razvoja*
- *Zahtevi u pogledu izvještavanja ispunjeni sa početkom pristupanja*

od strane Evropske unije

Projekat je finansiran

Vlada Republike Srbije
Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom

Projekat sprovodi SIPU

Završni rezultati pregovora

ZAJEDNIČKI STAV EVROPSKE UNIJE

CONF-SI 11/01 – nastavak

Horizontalni propisi:

- ***Zahtevi u pogledu izveštavanja ispunjeni na početku procesa pristupanja***

Kvalitet vazduha:

- ***Direktiva 98/70/EC o kvalitetu benzinskih i dizelskih goriva***
- povučen zahtev za prelazni rok (tražili 2 godine)

od strane Evropske unije

Projekat je finansiran

Vlada Republike Srbije
Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom

41

Završni rezultati pregovora

ZAJEDNIČKI STAV EVROPSKE UNIJE

CONF-SI 11/01 – nastavak

Upravljanje otpadom:

- **Direktiva 94/62/EC o ambalaži i ambalažnom otpadu**
 - **povučen zahtev za prelazni rok** za granične vrednosti koncentracija teških metala u ambalaži i usklađenost sa ključnim zahtevima
 - Ciljevi u pogledu prikupljanja i prerade (recikliranja) – **odobren prelazni rok (5 godina)**

Završni rezultati pregovora

**ZAJEDNIČKO STAJALIŠTE EVROPSKE UNIJE
CONF-SI 11/01 1 – nastavak**

Kvalitet vode:

- **Direktiva o prečišćavanju komunalnih otpadnih voda (91/271/EEC) - *odobreni prelazni rokovi (10 godina na sve datume u direktivi)***

Kontrola industrijskog zagađenja i upravljanje rizikom:

- **IPPC (Direktiva 96/61/EC) – *odobreni prelazni rokovi u trajanju od 1 do 4 godine za 15 postrojenja (sa predloženim detaljnim planovima implementacije)***

Završni rezultati pregovora

ZAJEDNIČKO STAJALIŠTE EVROPSKE UNIJE

CONF-SI 11/01 1 – nastavak

Zaštita prirode:

- ***Direktiva o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore***
(Direktiva 92/43/EEC) i
- ***Direktiva o zaštiti divljih ptica*** *(Direktiva 79/409/EEC)*
 - *Tehnička prilagođavanja – modifikacije pravne tekovine prihvaćene nakon pregleda dostavljenih naučnih podataka*
 - *Tražena trajna izuzeća u pogledu vanrednog odstrela mrkog medveda, vuka i risa kategorički odbijena* *(Direktiva 92/43/EEC)*

Pregovori sa EU

- *Da li sve “aktivnosti oko EU pregovora” predstavljaju istinske pregovore, ili je samo reč o “domaćem zadatku” kojeg treba uraditi zemlja kandidat?*
- *O čemu možete pregovarati sa EU?*
- *Šta možete očekivati da ćete postići u pregovorima sa EU?*

Pregovori sa EU

- *Zemlja kandidat mora prihvatiti kompletnu pravnu tekovinu znatno pre datuma pristupa. To je njen „domaći zadatak“.*
- *Može se pregovarati o prelaznim rokovima za punu implementaciju – sprovođenje pojedinih propisa iz pravne tekovine EU.*
- *Izuzeća (derogacije) od određenog propisa EU – vrlo retko, teoretski moguća.*
- *“Finansijski paket” pregovaračkog procesa - predmet pravih pregovora*
- *Tokom pregovora zemlja kandidat može predložiti tehnička prilagođavanja pravne tekovine EU.*
- *Konačni rezultati koje zemlja kandidat ostvari u pregovorima zavise od brojnih stvari:*
 - *Uticaja predmeta pregovaranja u pogledu narušavanja tržišta*
 - *Kvaliteta argumenata (tehničkih, finansijskih, političkih, itd.)*
 - *Specifičnosti problema*
 - *Sposobnosti pregovarača, itd.*

Naučene lekcije

- *“Pregovori” počinju prvom zvaničnom informacijom koja se dostavlja Evropskoj komisiji (EC) – “Upitnik EU”*
- *EC ima neverovatno veliku “institucionalnu memoriju”*
- *Voditi detaljnu evidenciju svih podataka i informacija koji su dostavljeni EC*
- *“Govoriti jednim glasom” u komunikaciji sa institucijama EU*
- *Institucijama EU dostavljati samo tačne i pouzdane podatke i informacije, koje su odraz stvarnog stanja*
- *Uspostaviti sveobuhvatan sistem baza podataka i informacija, koje se dostavljaju EU*
- *Nikada “ne ulepšavati” stvarnu situaciju*

Naučene lekcije (nastavak)

- Ne obećavati, ako se sumnja da se možda obećanje neće ispuniti*
- Održavati trajno dobre odnose sa EC (generalnim direktoratima, eng. DG)*
- Koristiti što je moguće više tehničku pomoć EC*
- Proces pregovora je interdisciplinaran timski rad. U radne grupe za pregovore treba angažovati eksperte iz raznih stručnih oblasti (koji imaju tehnička, pravna, finansijska ekspertiska znanja, itd.).*
- Detaljno analizirati posledice usklađivanja svakog pojedinačnog propisa sa EU “acquis” - procena uticaja primene usklađenog propisa (procena regulatornog učinka) – RIA*
- Konsultovati se sa zainteresovanim stranama (NVO, sindikati, privredna komora, druga privredna udruženja, naučne institucije, ...)*
- Zahtevi za prelazne mere ili izuzeća moraju biti čvrsto argumentirani sa predloženim stručnim mišljenjima, u nekim slučajevima moraju biti i “naučno” utemeljeni.*
- Nema sigurne garancije za 100% -tni uspeh.*

*Hvala vam
na pažnji!*

